

Використання проектних технологій в іншомовній підготовці майбутніх інженерів-енергетиків

ВП НУБП України «Бережанський агротехнічний інститут»

Анотація. У статті розглянуто особливості використання проектних технологій як активного засобу формування теоретичних знань, практичних умінь і навичок з іноземної мови, які є результатом іншомовної підготовки майбутніх інженерів-енергетиків у технічних закладах вищої освіти.

Ключові слова: проектні технології; іншомовна підготовка; іноземна мова; іншомовна компетентність; майбутні інженери-енергетики.

Use of project technologies in foreign language training of future energy engineers

Abstract. The article considers the peculiarities of the use of project technologies as an active means of forming theoretical knowledge, practical skills and skills in a foreign language, which is the result of foreign language training of future energy engineers in technical higher educational institutions.

Keywords: project technologies; foreign language training; foreign language; foreign language competence; future energy engineers.

Сучасна освітня парадигма вимагає переходу від пасивних до активних технологій навчання, які сприяли б формуванню особистості студента, його професійних якостей, загальних та фахових компетентностей. Однією з таких є проектна технологія, яка базується на методі проектів, проектній діяльності. Використання педагогічних інновацій проектного характеру актуалізує проблему оновлення освітнього процесу у технічних закладах вищої освіти, змісту нормативних дисциплін, до складу яких входить іноземна мова, а також системи професійної підготовки майбутніх інженерів-енергетиків. Технічні заклади вищої освіти, як зазначає В. Олексенко, потребують відмови від уніфікованого підходу щодо підготовки фахівців. З урахуванням нового бачення сутності інженера, виникає потреба у створенні розвивальної технології за науковою концепцією засвоєння, яка б виховувала особистість, поєднувала індивідуальну, групову і фронтальну діяльність так, щоб максимально сприяти підвищенню якості педагогічного процесу і узгоджувалась з основними положеннями Болонської декларації [1, с. 5]. Вважаємо, що саме проектні технології здатні забезпечити професійну іншомовну підготовку компетентних фахівців енергетичної галузі відповідно до сучасних вимог інформаційно-інноваційного розвитку суспільства.

Під проектними технологіями навчання розуміють системні методи організації навчального процесу, комплекс різних способів активного навчання, за допомогою яких досягаються визначені результати у процесі планування й виконання практичних проектів [2, с. 6]. Це особистісно зорієнтовані педагогічні технології, які спрямовують навчально-виховний процес на виявлення і задоволення особистих пізнавальних запитів, інтересів шляхом планування, реалізації та презентації проектних задумів, що сприяє усвідомленню практичної значущості змісту роботи, забезпечує формування пізнавальної самостійності та активної позиції особистості у різних сферах діяльності [3, с. 8].

Проектні технології спрямовані на організацію самостійної, дослідницької, пошукової і креативної діяльності студентів технічних спеціальностей. Вони дають можливість виявляти та розвивати творчі і пізнавальні здібності майбутніх фахівців енергетичної галузі, формують критичне мислення та здатність вирішувати нестандартні завдання у непередбачуваних ситуаціях, які виникають у процесі планування та організації інженерної діяльності, виробництва, проектування, конструювання електроенергетичного та електромеханічного обладнання. Засоби проектних технологій сприяють підвищенню інтересу та мотивації майбутніх інженерів-енергетиків до вивчення іноземної мови, розкриттю їхніх можливостей, розширенню знань та світогляду, розвитку умінь і навичок вільно орієнтуватися в іншомовному інформаційному просторі, оновленню навчального процесу та змісту занять. Для здійснення іншомовної підготовки студентів засобами проектних технологій, викладачі іноземних мов, які тривалий час надавали перевагу традиційним методам навчання, повинні реалізувати наступні завдання, що передбачають:

- 1) створення різноманітних комунікативних ситуацій та іншомовного середовища наближеного до професійного;
- 2) розвиток мовленнєвих навичок студентів на основі професійно-орієнтованого навчального матеріалу та вміння їх використовувати на практиці;
- 3) заміну вправ, які виконуються за прикладом і зразком, на завдання, розв'язання яких потребує осмислення, пошуку та творчого підходу;
- 4) формування готовності майбутніх інженерів-енергетиків до самостійної роботи над мовою з метою фахового самовдосконалення;
- 5) розробку комплексу навчальних проектів на різну тематику, враховуючи індивідуальні особливості кожного студента, ставлення до предмета, рівень знань, ступінь готовності до іншомовної професійно-комунікативної діяльності.

Розв'язання зазначених вище завдань сприятиме проведенню практичних занять з навчальних дисциплін «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Ділова іноземна мова» на високому навчально-методичному рівні та формуванню іншомовної компетентності студентів як результату іншомовної підготовки у технічних закладах вищої освіти. Під поняттям «іншомовна компетентність майбутніх інженерів-енергетиків» розуміємо інтегральну ознаку особистості, яка характеризується комплексом засвоєних іншомовних знань, практичних умінь і навичок, рівень досягнення яких визначається здатністю вирішувати освітні, побутові, професійні, виробничо-технологічні, проектно-конструкторські, інженерно-управлінські, науково-дослідні завдання засобами іноземної мови в усіх видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні, письмі [4, с. 274].

Проектні технології ефективно впливають на формування структури іншомовної компетентності студентів-енергетиків, складовими компонентами якої є лінгвістична, комунікативна, соціокультурна та фахова компетентності. Лінгвістична компетентність включає сукупність знань про будову мовної системи та вміння оперувати лексичними, граматичними, фонетичними та орфографічними знаннями у процесі професійної діяльності. Комунікативна компетентність базується на рецептивних та продуктивних видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, читанні, говорінні, письмі. Соціокультурна компетентність розширює кругозір студентів про країну, мову якої вони вивчають. Фахова компетентність збагачується іншомовними джерелами, які репрезентують наукові та технічні досягнення іноземних вчених і спеціалістів у різних галузях. Усі складові компоненти іншомовної компетентності формуються у процесі створення студентами проектів незалежно від їхніх типів: індивідуальних чи групових, інформаційних чи тематичних, творчих чи дослідницьких, рольово-ігрових чи практично-зорієнтованих. Робота майбутніх інженерів-енергетиків над власним проектом з іноземної мови передбачає:

- 1) пошук необхідної інформації на іншомовних сайтах, у фахових журналах і газетах закордонного видавництва, в процесі якого розширюється та збагачується словниковий запас за рахунок нових лексичних одиниць;
- 2) переклад іншомовного матеріалу на українську мову, під час якого повторюється лексика та граматики;
- 3) узагальнення та систематизація опрацьованої літератури;
- 4) створення презентації, написання твору чи підготовка доповіді, внаслідок чого удосконалюються навички письма;
- 5) представлення власного проекту перед аудиторією та його обговорення, що сприяє розвитку усного монологічного та діалогічного мовлення.

Процес опанування іноземної мови, незалежно від технології навчання, є важким та потребує багато часу та зусиль. На шляху вивчення дисципліни зустрічається багато труднощів, які можна подолати систематичною і наполегливою працею. Тому для того, щоб даний процес зробити легким і простим, майбутні інженери-енергетики, вирішуючи професійно-іншомовні завдання засобами проектних технологій, повинні володіти сформованими фаховими та іншомовними знаннями, метамовою спеціальності, вмінням самостійно працювати з літературою на іноземній мові, практичними навичками використання отриманої інформації за власними потребами та комунікативними здібностями. Завдяки проектним технологіям реалізовується комунікативний підхід у процесі набуття та засвоєння іншомовних знань.

Слід зазначити, що вивчення іноземної мови з використанням проектних технологій ґрунтується на принципах індивідуалізації та диференціації навчання, на основі яких всі студенти, незалежно від їхнього рівня знань та інтересу, залучені до активної, систематичної і самостійної роботи. Вивчення мови відбувається через особисту діяльність майбутніх інженерів-енергетиків, що відрізняє проектні технології від інших. Серед запропонованих тем студенти можуть вибирати ті, які їх цікавлять, створювати власний проект на основі іншомовних джерел, які їм під силу опрацювати та

представити у зручній для них формі. Індивідуальний та диференційований підходи сприяють реалізації взаємодії «викладач-студент», «студент-викладач», «студент-студент». Засоби проектних технологій підвищують мотивацію та формують позитивне ставлення майбутніх інженерів-енергетиків до вивчення іноземних мов, заохочують до пошуково-дослідницької роботи з метою поглиблення та розширення знань.

Беручи до уваги специфіку професійної діяльності фахівців енергетичної галузі, вважаємо, що серед інноваційних технологій навчання в іншомовній підготовці майбутніх інженерів-енергетиків, необхідно надати пріоритет проектним технологіям, для яких характерні наступні переваги:

- краще сприйняття та засвоєння іншомовного країнознавчого, професійно-орієнтованого, науково-технічного, граматичного матеріалу студентами-енергетиками через власне усвідомлення значущості предмета;

- індивідуалізація та диференціація у вивченні іноземної мови;

- розвиток творчих здібностей майбутніх інженерів-енергетиків та формування самооцінки особистісних знань;

- використання інформаційно-комунікаційних засобів для розширення особистісно-професійного діапазону іншомовними джерелами;

- створення умов для самостійної роботи студентів з метою удосконалення рецептивних та продуктивних видів мовленнєвої діяльності;

- забезпечення реалізації компетентнісного, особистісно-орієнтованого, диференційованого підходів у процесі іншомовної підготовки.

Висновки

Завдяки проектним технологіям покращується стан іншомовної підготовки студентів у технічних закладах вищої освіти, підвищується рівень сформованості іншомовної компетентності майбутніх інженерів-енергетиків, оновлюється зміст навчальних дисциплін «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Ділова іноземна мова», вносяться елементи новизни у їх методичне забезпечення, здійснюється активізація навчально-пізнавальної діяльності кожного студента, незалежно від здатності оперувати іншомовними знаннями на практиці, здібностей, інтересу та мотивації до вивчення іноземної мови у процесі професійної підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Олексенко В. М. Теоретичні і методичні засади реалізації інноваційних технологій у підготовці майбутніх фахівців інженерних спеціальностей : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2008. 42 с.

2. Мирошніченко В. О. Методика застосування проектної технології у процесі навчання історії в 10-му класі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Інститут педагогіки НАПН України. Київ, 2010. 19 с.

3. Момот Ю. В. Проектна технологія організації позаурочної роботи з хімії учнів загальноосвітніх навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2010. 18 с.

4. Горбатюк Р. М., Білан Н. М. Формування іншомовної компетентності майбутніх інженерів-енергетиків. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. праць Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М. Коцюбинського. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2018. Вип. 52. С. 272–276.

Білан Наталія Миколаївна, старший викладач кафедри гуманітарних дисциплін, Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Бережанський агротехнічний інститут», Бережани, natalja_bilan@ukr.net.

Nataliia Bilan, Senior Lecturer of the Humanitarian Disciplines Department, Separated Subdivision of National University of Live and Environmental Sciences of Ukraine «Berezhany Agrotechnical Institute», Berezhany, natalja_bilan@ukr.net.